

Те, що наприкінці XVIII ст., після кількавікового панування уніатів, в лоно православ'я наверталися широкі верстви українського населення, — факт загальновідомий. Але траплялися випадки, коли все відбувалося навпаки.

Донесення благочинного храму нашої округи Радзимовського засвідчує, що 1794 р., коли в Гоцанському монастирі поволі почали розхитуватись базиліанські устої, а відразу 23 мешканці Гощі захотіли стати православними, таке ж бажання виявив ксьондз та проповідник цієї обителі Фадей Домбровський. Мотивував зазначене чернець тим, що монастир здавна був православним. Паралельно він пред'явив знайдений у свого начальника документ, де фігурував запис княгині Регіни Гойської про одвічний православний статус Гоцанської обителі.

Цікаво простежити шлях поляка Фадея (в миру — Хоми) Домбровського цим життям. Народився він

у селі Кадівці Кам'янець-Подільського воєводства в сім'ї шляхтича Казимира Домбровського. Коли підріс, занурився у науку: риторику вивчав у Белостоцькій колегії, філософію та богослов'я — у Львівській і Кам'янець-Подільській академіях. 1778 р. Фадей став ченцем Почаївського базиліанського монастиря. 1 липня 1789 р., з подання ігумена і братії, його рукоположили в ієродиякони, а 24 липня — в ієромонахи. Останнє здійснив львівський єпископ-уніат Петро Белянський.

Опісля життя Домбровського позначилося інокунням у ряді монастирів, учителюванням, проповідництвом. Ще пізніше

Особистість в історії

НАВЕРНУВСЯ КСЬОНДЗ У ПРАВОСЛАВ'Я...

його вже бачать помічником престарілого ігумена Гоцанської обителі. 1795 р. Фадей навернувся у православ'я і виконував пастирські обов'язки в різних церквах. Наприкінці того ж року став ієромонахом Острозького першокласного монастиря, де виконував обов'язки скарбничого. Невдовзі посада скарбничого трансформувалась у посаду економа архірейського дому. Та настав 1799 р., і Домбровський... тікає невідомо куди.

Чому він це зробив? Ніхто не знає. Злочинів чи чогось подібного за Фадеєм не значилось. Але історії церкви відомо багато випадків втечі ченців, які раніше сповідували като-

лицизм, а відтак навернулись у православ'я. Люди здібні, освічені, а головне, знайомі з місцевими стосунками, вони нерідко обіймали значні посади в монастирських архівах і бібліотеках. Потім, вибравши там найважливіші за змістом папери, безслідно зникли з ними. Звичайно втікачі полишали межі Російської імперії і, вірогідно, знаходили прихисток у католицьких обителях.

Тож чи не обрав подібний шлях і гоцанський чернець Фадей Домбровський? А якщо обрав, то які цінні документи, пов'язані з минушиною Гощі та округи, узяв з собою?

Юрій КУЗЬМІН.